

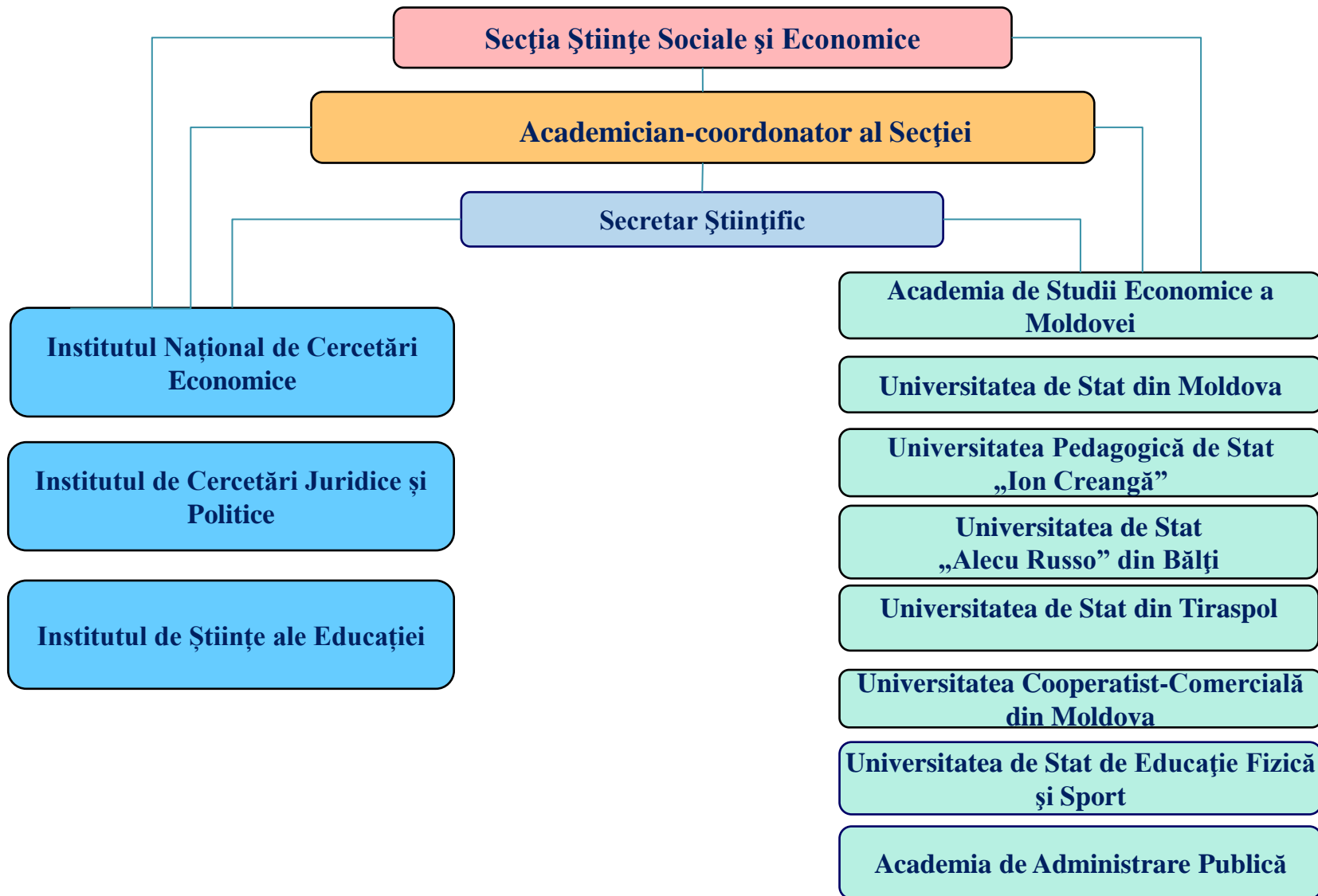
**Secția Științe Sociale și Economice
a Academiei de Științe a Moldovei**

**Raport privind rezultatele principale
ale activității științifice a
Secției Științe Economice și Sociale
în anul 2016**

**Coordonator: prof. Victor MORARU
Secretar științific: dr. Silvia MITCU**

Chișinău
2017

Secția Științe Sociale și Economice a AȘM

Secția Științe Sociale și Economice a AȘM

Misiunea Secției este coordonarea cercetărilor științifice, efectuate în republică în domeniile:

Economie

Științe politice

Drept

Relații internaționale

Sociologie

Pedagogie

Psihologie

Științe ale comunicării

Științele militare

Secția Științe Sociale și Economice a AȘM

Potențialul științific al SȘSE	
inclusiv	
Membri titulari ai AȘM (ac. G. Belostecinic, ac. A. Roșca, ac. Gh. Rusnac)	3
Membri corespondenți ai AȘM (m.c. I. Guceac, m.c. A. Timuș, m.c. D. Moldovan, m.c. S. Certan)	4
Doctori habilitați	60
Doctori în științe	300
Cercetători cu vârstă până la 35 de ani	80 (22 %)
Doctoranzi/masteranzi	63

Secția Științe Sociale și Economice a AȘM

Teze de doctor / dr. hab., susținute în anul de referință

	2016
Economie	28
Drept	38
Pedagogie	40
Psihologie	7
Sociologie	1
Științe politice	5
Administrare publică	2
Științe ale comunicării	2

Dacă raportăm numărul acestor teze - **123** – la numărul total – **216** (sursă: CNAA), constatăm că ele constituie **57 %** (anul 2015 – **52 %**) din total, ceea ce denotă o dinamică relevantă a domeniului **științe sociale**

Secția Științe Sociale și Economice a AȘM

- Activitatea de cercetare științifică fundamentală și aplicativă a membrilor instituționali și de profil în domeniul social și economic s-a desfășurat în cadrul direcției strategice **„Patrimoniul național și dezvoltarea societății”**
- Activitatea Secției Științe Sociale și Economice a fost focalizată asupra aprofundării cercetărilor științifice de profil și eficientizării aplicabilității practice a rezultatelor investigațiilor efectuate.

Secția Științe Sociale și Economice a AȘM

Aceste cercetări se referă la investigații științifice fundamentale privind elaborarea bazelor științifice și practice cu privire la consolidarea statului de drept, la modernizarea și dezvoltarea societății din Republica Moldova, incluzând activitățile, ce țin de identificarea căilor și a modalităților de consolidare a capacităților de funcționalitate a instituțiilor puterii de stat, a societății civile și de asigurare a coeziunii sociale în condițiile valorificării opțiunii europene.

Secția Științe Sociale și Economice a AȘM

Luând în considerare noile provocări cu care se confruntă societatea în ansamblu și comunitatea științifică, dar și tendința internaționalizării cercetării, integrării în spațiul european de cercetare și creșterii vizibilității internaționale, SȘSE depune constant eforturi susținute în vederea răspunsului la aceste provocări prin aprofundarea cercetării problemelor, menite să contribuie la:

- dezvoltarea cadrului juridic al Republicii Moldova în contextul necesităților de securitate și asigurare a parcursului european, conturând exigențele de securitate prin prisma realităților curente și viitoare de dezvoltare și de europenizare a Republicii Moldova (de altfel, au fost elaborate câteva proiecte de acte normative, zeci de avize la diferite acte legislative și normative).
- analiza structurii și competenței instituțiilor UE, identificând particularitățile specifice procesului de integrare europeană;
- asigurarea stabilității financiare a statului, ce capătă o amploare tot mai semnificativă, stabilitatea financiară fiind un element integrant al securității economice și naționale a unui stat. În mod special, a fost analizat și elaborat instrumentarul de măsurare a stabilității financiare a statului;
- elaborarea scenariilor de prognoză a evoluției economiei naționale pe termen mediu (2015-2018),
- elaborarea metodologiei de evaluare a Competitivității economiei naționale,
- aplicarea modelelor matematico-economice la analiza fenomenelor economico-sociale

Secția Științe Sociale și Economice a AȘM

Proiecte în desfășurare:

- **Instituționale – 38 (12 / 26 apl.)**
- **Proiecte bilaterale – 4**
- **Proiecte pentru tineri cercetători – 4**
- **Proiecte prezentate în cadrul programului Orizont 2020 - 6**

Secția Științe Sociale și Economice a AȘM

Obiectivele - țintă

- Intensificarea activităților de cercetare prin realizarea studiilor interdisciplinare;
- Obținerea finanțării extrabugetare ce ar asigura intensificarea procesului de cercetare-inovare, ar contribui la modernizarea infrastructurii instituțiilor și, nu în ultimul rând, ar atrage tinerii cercetători și ar menține cadrele înalt calificate;
- Consolidarea pozițiilor în domeniul cooperării internaționale prin participarea mai activă la concursurile de proiecte internaționale;
- Promovarea continuă a imaginii științei și a rezultatelor obținute în baza diferitor canale mediatice. Dezvoltarea continuă a colaborării cu centrele de cercetare naționale și internaționale, fortificarea parteneriatelor cu autoritățile publice centrale și locale;
- Desfășurarea în continuare a cercetărilor științifice către vectori de actualitate primordială pentru Republica Moldova, fapt ce ar permite autorităților publice luarea unor decizii științific fundamentate, perfecționarea mecanismelor economice și financiare și ar constitui un suport în dezvoltarea durabilă;
- Consolidarea în continuare a colaborării cu organele administrației publice centrale și locale în vederea ajustării procesului decizional și soluționării problemelor ce necesită investigații științifice;
- Extinderea arealului de lucrări științifice publicate în revistele științifice de prestigiu de peste hotare

Rezultatele principale ale cercetărilor în domeniul științelor sociale și economice

Secția Științe Sociale și Economice a AȘM

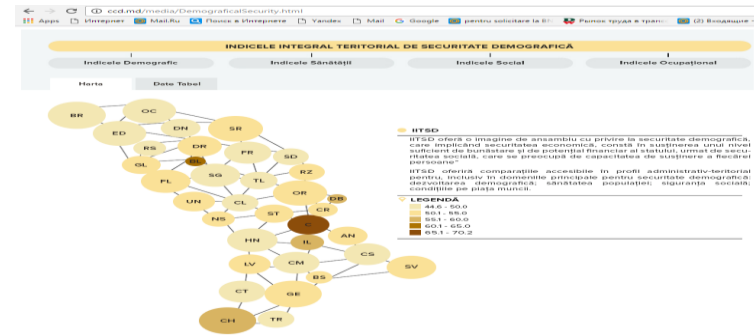
- în serviciul societății

- Au fost elaborate scenarii de prognoză a evoluției economiei naționale pe termen mediu (până în 2018).
- A fost elaborată și implementată metodologia de estimare a economiei neobservate și evaluarea principalilor indicatori macroeconomici, utilizând în acest scop balanțele interramurale natural-valorice. În același context, au fost elaborate balanțele interramurale natural-valorice de prognoză pe termen mediu.
- A fost identificată situația din sectorul IMM, precum și tendințele de bază în dezvoltarea IMM-urilor în aa. 2007-2016, în special, au fost calculați indicatorii și analizată evoluția dezvoltării IMM-urilor la următorii 8 indicatori: numărul de întreprinderi; numărul mediu de salariați; venituri din vânzări; rezultatul financiar până la impozitare; numărul de întreprinderi, care au obținut profit; rezultatul financiar al întreprinderilor cu profit; numărul de întreprinderi, care au suportat pierderi; rezultatul financiar al întreprinderilor, care au suportat pierderi. Au fost cercetați, de asemenea, indicatorii privind asimilarea investițiilor și caracteristicile lucrătorilor „pe cont propriu” și „patroni”;
- Au fost determinate principalele provocări în dinamica populației, argumentat cadrul de referință pentru elaborarea și perfecționarea politicilor în domeniul populației și dezvoltării, elaborat Raportul analitic „Analiza Situației Populației în Republica Moldova”;
- Au fost efectuate cercetări și elaborări științifice privind securitatea energetică, securitatea ecologică, securitatea economică și financiară, au fost identificate particularitățile specifice și elucidat rolul instituțiilor UE, în cadrul procesului de integrare europeană;
- Au fost identificate sursele și problemele privind securitatea financiar-bancară în contextul parcursului european al Republicii Moldova, a fost analizată reconceptualizarea și fundamentarea doctrinelor privind securitatea financiar-bancară în contextul evoluției mediului regional de securitate;
- Au fost conturate exigențele de securitate prin prisma realităților curente și viitoare de dezvoltare și de europenizare a Republicii Moldova;

Secția Științe Sociale și Economice a AȘM

- A fost elaborată o Metodologie nouă de calculare a Indicelui Integral Teritorial de Securitate Demografică și harta interactivă (IITSD)

- **Autori:** dr. hab. Gagauz Olga,
- Pahomii Irina.

IITSD prezintă un instrument de monitorizare și evaluare a situației socioeconomice și demografice a Republicii Moldova în profil administrativ-teritorial. Metodologia nouă de calculare a IITSD s-a bazat pe principiile metodologice specifice indicilor agregați: indicele demografic, indicele sănătății, indicele social și indicele ocupațional. În acest fel, este reflectată comensurarea în profil teritorial a securității demografice per ansamblu și pe fiecare indice, fiind determinat și impactul lor la constituirea IITSD.

Metodologia de calculare a IITSD a fost aprobată de Comisia Națională pentru Populație și Dezvoltare (Procesul verbal nr.1 din 22 aprilie 2016).

- **Hărțile interactive**, lansate pe pagina web a Centrului de Cercetări Demografice (<http://ccd.md/media/DemograficalSecurity.html>) constituie un instrument reprezentativ al IITSD, destinat autorităților publice și altor actori sociali, generând informații actualizate și disponibile publicului.

Secția Științe Sociale și Economice a AȘM

- **A fost elaborată Metodologia estimării economiei neobservate în baza balanței interramurale.**

- **Autorii:** dr. Ganciuov Valentina, Gutium Pavel, Ceban Alexandru.

În baza evaluării a cinci complexe ale economiei (agroindustrial, industria ușoară, industria materialelor de construcție, industria constructoare de mașini, industria grea), a fost elaborată metodologia estimării economiei neobservate. Aplicarea modelului balanțelor interramurale natural-valorice a oferit posibilitatea: (1) evaluării economiei neobservate prin intermediul balanțelor; (2) analizei prețurilor medii și a volumelor fizice de export și import; (3) adaptării balanțelor interramurale natural-valorice pentru efectuarea previziunii pe termen mediu; (4) elaborării propunerilor privind promovarea mărfurilor autohtone pe piața externă; (5) elaborării anumitor măsuri menite să contribuie la redresarea economiei naționale.

Secția Științe Sociale și Economice a AȘM

A fost stabilit că în relațiile dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană, exprimate actualmente prin implementarea Acordului de Asociere, rolul determinant revine procesului asociat cu modernizarea politico-juridică și social-economică, primordialitatea revenind, în acest context de acțiuni, nu atât politicii externe, ca în perioada de preasociere, cât politicii interne, pentru a realiza prevederile Acordului.

Rezultatele cercetării și-au găsit reflectare în lucrarea “Republica Moldova în contextul oportunităților de modernizare: necesități de democratizare, securitate și cooperare”.

Au fost supuse cercetării probleme ale relațiilor dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană, abordate în evoluție politico-juridică și pe coordonata de securitate, ale proceselor de europenizare a Republicii Moldova prin însușirea valorilor europene și de realizare a libertății de circulație în spațiul european, tratată ca o normă care contribuie, în contextul globalizării, la asigurarea demnității umane.

Rezultatele cercetării și-au găsit reflectare în lucrarea “Republica Moldova și Uniunea Europeană: Dimensiunile cooperării”

Au fost propuse căile de minimizare a riscurilor și amenințărilor interne și externe asupra securității naționale a Republicii Moldova, având la bază:

- **A fost efectuată:**

- identificarea și analiza conceptuală și fundamentală a doctrinelor privind securitatea statului;

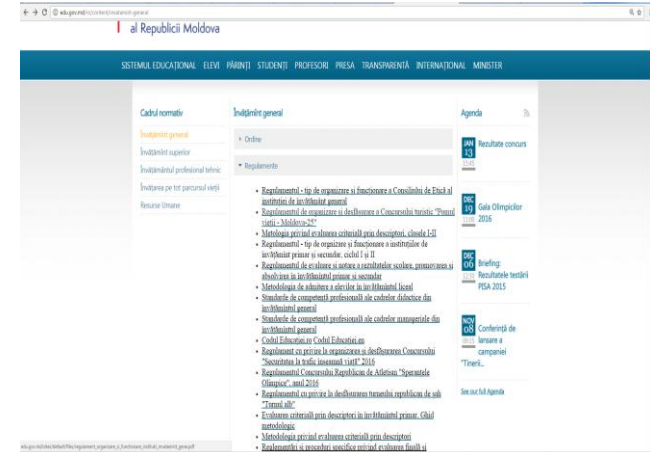
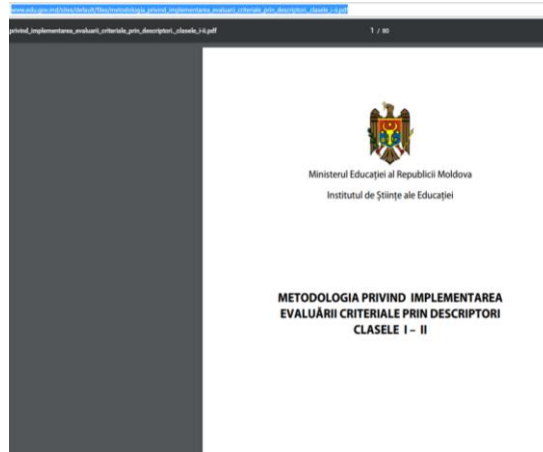
- evidențierea surselor și problemelor privind securitatea financiar-bancară în contextul parcursului european al Republicii Moldova;

- reconceptualizarea și valorificarea doctrinelor privind securitatea financiar-bancară în contextul evoluției mediului regional de securitate;

- conturarea exigențelor de securitate prin prisma realităților curente și viitoare de dezvoltare și de europenizare a Republicii Moldova;

Secția Științe Sociale și Economice a AȘM

- În domeniul **științelor educației** a fost elaborat Cadrul de referință al Curriculumului Național, fiind documentul care definește fundamentele conceptuale, metodologice și praxiologice ale politicilor curriculare pentru învățământul general. Acesta se încadrează prin funcțiile sale în realizarea demersului prioritar al Strategiei Naționale „Moldova 2020”, care prevede „modernizarea sistemului educațional pentru a răspunde atât nevoilor individuale ale tinerilor, cât și cerințelor pieții de muncă...” Cadrul de referință al Curriculumului Național va asigura implementarea unor schimbări de esență, prevăzute de Codul Educației al Republicii Moldova (2014), Strategiei Naționale „Educația 2020”, documentelor internaționale care reglementează spațiul european pentru educație;
- A fost elaborată Metodologia privind implementarea evaluării criteriale prin descriptori clasele I – II, metodologie ce se întemeiază pe Codul educației și reprezintă un prim document realizat în conformitate cu reformele actuale. Pentru învățământul primar, MECD 1-2, dedicată evaluării criteriale prin descriptori, constituie un element de noutate și va servi ca reper pentru cadrele didactice care vor asigura o evaluare calitativă.

Secția Științe Sociale și Economice a AȘM

Rezultatele cercetărilor au fost aduse la cunoștință comunității științifice și opiniei publice prin editare de monografii, culegeri de articole științifice, publicații în presa periodică, emisiuni radio și tv (unii cercetători au la activ câteva zeci de participări la astfel de emisiuni). Rubrica Analize academice (asm.md) este susținută de colaboratorii Secției.

Au fost organizate zeci de manifestații științifice – Conferințe, simpozioane, colocvii. Printre ele, o rezonanță semnificativă au înregistrat Conferința Științifică Internațională „Republica Moldova: 25 de ani de independență”, Conferința Internațională Științifico-Practică „Creșterea economică în condițiile globalizării”, Conferința Internațională Științifico-Practică „Migrație, Diaspora, Dezvoltare: noi provocări și perspective” ș. a.

Activitatea cercetătorilor a fost remarcată pe plan internațional, prin participări la Conferințe internaționale, publicații în străinătate, premii și distincții internaționale.

Secția Științe Sociale și Economice a AȘM

Manifestări științifice

Conferința Internațională Științifico-Practică „*Migrație, Diaspora, Dezvoltare: noi provocări și perspective*”

Conferința Internațională Științifico-Practică „*Creșterea economică în condițiile globalizării*”

Secția Științe Sociale și Economice a AȘM

Manifestări științifice

**Conferința Științifică Internațională „INSTITUTUL DE ȘTIINȚE ALE
EDUCAȚIEI: ISTORIE, PERFORMANȚE, PERSONALITĂȚI”**

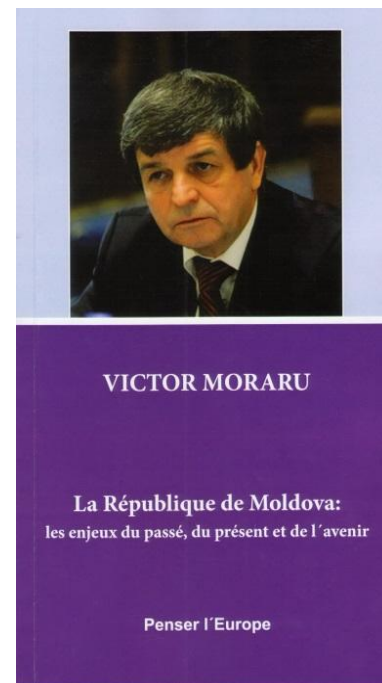
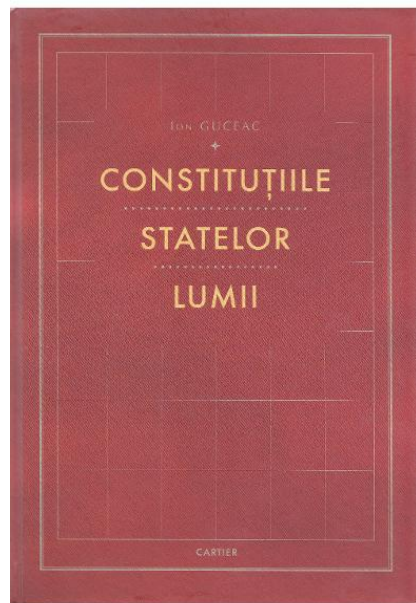

Indicatorii de produs științific ai activității de cercetare în 2016

Numărul total de publicații	864
inclusiv	
Monografii	28
Manuale și ghiduri	184
Articole în reviste cu factor de impact	11
Articole recenzate în reviste de categoria B	48
Articole recenzate în reviste categoria C	165
Articole în alte reviste și culegeri naționale	629
Articole în alte reviste și culegeri internaționale	210
Teze la conferințe naționale/internaționale	115
Publicații științifice electronice	140
2,5 publicații /cercetător	

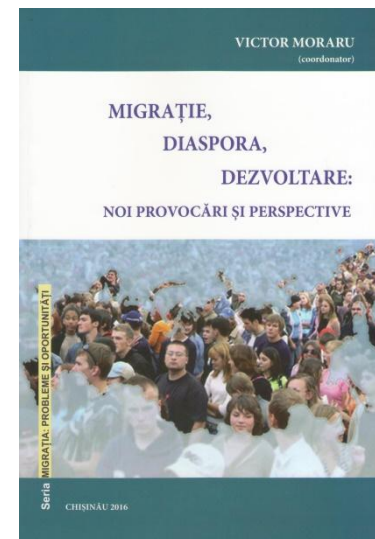
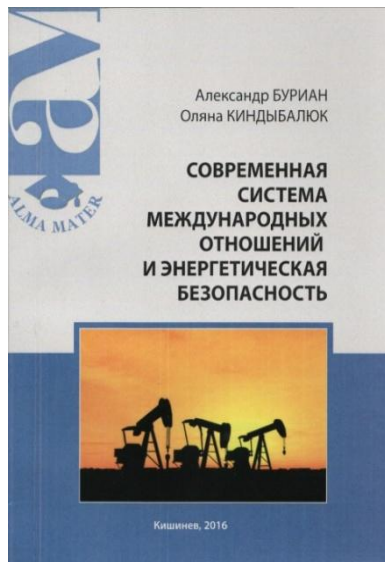
Secția Științe Sociale și Economice a AȘM

Publicații relevante

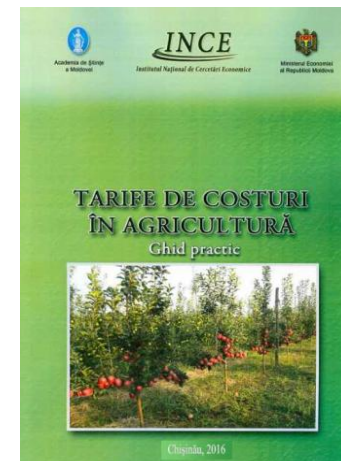
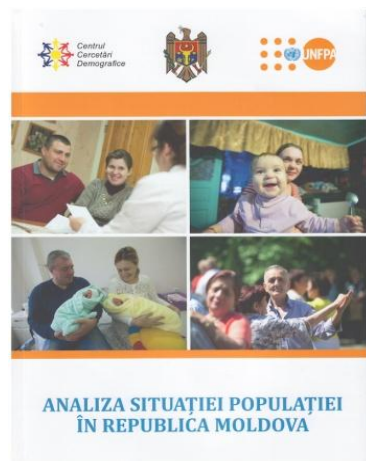
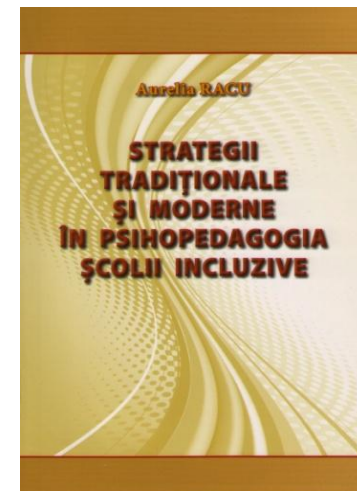
Secția Științe Sociale și Economice a AȘM

Publicații relevante

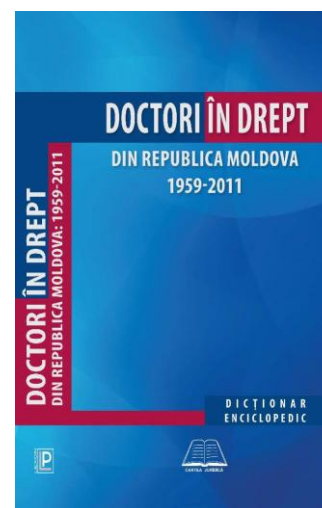
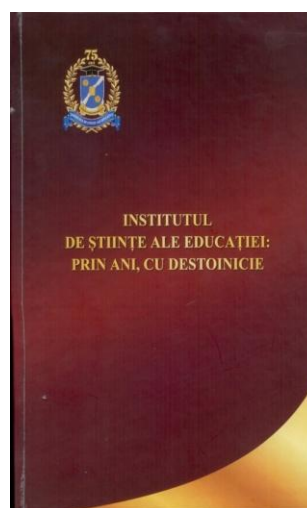
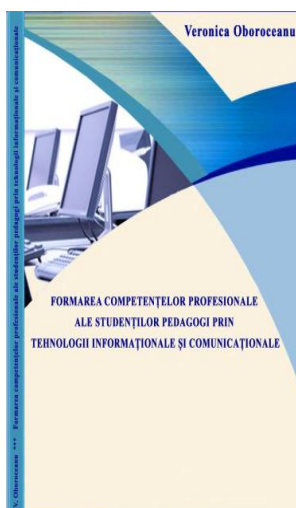
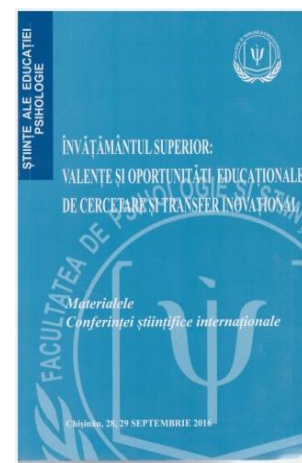
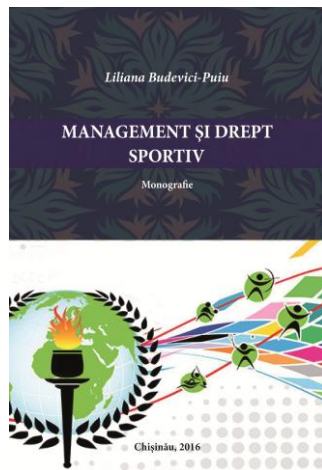
Secția Științe Sociale și Economice a AȘM

Publicații relevante

Secția Științe Sociale și Economice a AȘM

Publicații relevante

PROPUNERI DE PERSPECTIVĂ ALE SECȚIEI ȘTIINȚE SOCIALE ȘI ECONOMICE

- **De identificat oportunități noi de colaborare și de insistat pe direcția elaborării proiectelor internaționale, participând în cadrul Programului Uniunii Europene Orizont 2020;**
- **De aprofundat investigațiile științifice și de contribuit la creșterea nivelului profesionalismului în domeniile cercetărilor economice, juridice, a studiilor europene, a studiilor de securitate și relațiilor internaționale, în domeniul sociologiei și psihologiei, în vederea obținerii unor rezultate notabile și competitive la nivel național și internațional;**
- **De creat condiții mai atractive pentru atragerea tinerilor specialiști;**
- **De identificat posibilități de consolidare a bazei tehnico-materiale a instituțiilor;**
- **De diversificat și de extins colaborarea națională și internațională cu instituțiile de profil din țară și de peste hotare pentru a prelua experiența acumulată de acestea în cercetarea domeniilor similare și de a obține rezultate științifice valoroase.**

Secția Științe Sociale și Economice a AȘM

CONSTRÂNGERI:

- Menținerea tinerilor în activitatea de cercetare-inovare; Motivarea joasă a activității de cercetare a tinerilor savanți din cauza sistemului existent de remunerare;
- Insuficiența mijloacelor financiare pentru promovarea politicii de dezvoltare a resurselor umane, inclusiv referitor la instruire, posibilități de carieră etc.;
- Volumul semnificativ al cererii din partea autorităților publice și AȘM, fără de acoperire financiară și resurse de timp și personal disponibile;
- Cadrul rigid de reglementare a mijloacelor financiare

Secția Științe Sociale și Economice a AȘM

**Per aspera –
ad astra!**

**Prin greutăți –
spre stele**